

וארא חט"ז שיחה ב'

"אשר ילדה יוכבד לעמרם" מבאר מדוע זכו משה ואהרן להוציא את בני"י ממצרים, והוא מפני שעמדו בתוקף נגד גזירת פרעה. ולפ"ז צ"ל מדוע "יש מקומות" שהקדים אהרן – שהי' צריך להקדים את משה גם כשמדבר בלידתם מפני שמשה נולד לאחר שעמדו בתוקף כו' - והוא מפני ש"שקולים כאחד".

ברש"י (ו, כו): "הוא אהרן ומשה, אלו שהוזכרו למעלה שילדה יוכבד לעמרם הוא אהרן ומשה אשר אמר ה'. יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן לומר לך ששקולין כאחד. הם המדברים וגו', הם שנצטוו הם שקיימו. הוא משה ואהרן, הם בשליחותם ובצדקתם מתחלה ועד סוף".

הנה, ברש"י נאמר "יש מקומות" - לשון רבים - שמקדים אהרן למשה", דלא כהמדרש שאומר שרק במקום אחד הקדים אהרן. דלפי המדרש כשמדבר על ההולדה שלהם אזי מקדים אהרן למשה כי זהו סדר תולדותם. ורק במקום אחד – בפסוק דידן - מקדים אהרן למשה כשלא מדובר בסדר תולדותם. וא"כ צריך להבין מדוע מפרש רש"י "יש מקומות" – שגם כשמדובר בסדר תולדותם הקדמת אהרן למשה הוא בשביל לימוד. ועוד קשה דבפסוק דידן מפרש רש"י "שילדה יוכבד לעמרם", וצריך להבין, דלכאורה מאי קמ"ל? ואם זהו המשך ל"ילדה יוכבד" אזי מובן מדוע הקדים את אהרן, כי המדובר בענין ההולדה ולא מפני ששקולים כאחד?

ועוד, איך שייך לומר ששקולים כאחד, הרי משה הי' העיקר?

והביאור בכל זה: לרש"י קשה האריכות דפסוקים אלו. ולכן מפרש "שילדה יוכבד לעמרם". שכוונתו בזה הוא שהטעם שזכו משה ואהרן להוציא את בני"י ממצרים הוא מפני זכות יוכבד ועמרם, שעמדו נגד פרעה במסירות נפש "ותחיינה את הילדים וגו'", ובזכות זה "הם המדברים לפני פרעה". אך לפי"ז קשה, דלפי הנ"ל היה צריך להקדים את משה, כי דוקא הוא נולד לאחר הפעולות דעמידה בתוקף נגד גזירות פרעה. והקדמת משה היה צריך להיות גם בפסוק זה וגם בפסוקים שלפני זה כשמדבר על לידתם, כי כל הכוונה בסיפור לידתם פה הוא לפרש מדוע זכו דוקא הם להיות המדברים לפני פרעה, ומפני שמשה הוא העיקר צריך להקדים אותו. ולכן מפרש רש"י שטעם הקדמת אהרן הוא מפני ששקולים כאחד. והפירוש בזה הוא לא כהמדרש שאומר ששקולים זה לזה, אלא "כאחד" - ששניהם ביחד מצטרפים ונעשים מציאות אחת, אף שמשה גדול מאהרן.

ואח"כ מפרש רש"י "הם שנצטוו הם שקיימו", דגם שליחותם היה באופן דהתגברות על קשיים, כמו עבודת יוכבד.

"הוא משה ואהרן", אף ששקולים כאחד – שהשליחות היא אחת - הנה כל אחד עשה עבודה פרטית. וזהו "הוא משה ואהרן", ש"הוא" פירושו הוא משה והוא אהרן כל אחד בפני עצמו.

מיינה של תורה: בחסידות מבואר שמשה ואהרן הוא בדוגמת הוי' ואלוקים. ו"הוא משה ואהרן" ו"הוא אהרן ומשה" הו"ע יחוד הוי' ואלוקים. ובענין היחוד ישנם ב' אופנים: (א) מצד למעלה, "אתה הראת", שאין ניכרים החילוקים ד"בשמים ממעל ועל הארץ מתחת". (ב) ומצד המטה, "והשבות אל לבבך", שאז ניכר החילוקים.

"הוא אהרן ומשה, אלו שהוזכרו למעלה שילדה וכו'", הוא היחוד כפי שנמשך מלמעלה שאז שקולים כאחד, שאין התחלקות. "הוא משה ואהרן, הם בשליחותם ובצדקתם" הוא היחוד שמצד עבודת האדם, ולכן הרי זה "מתחילה ועד סוף" שאין בזה שינויים, דקשור עם היחוד שמצד העצמות שלמעלה משינויים.
